

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Akademik Türkçe Öğretimi: Betimsel Bir İçerik Analizi

Kübra KAYA ÜLKER¹

Öz

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin üniversitede akademik olarak başarılı olabilmeleri için akademik dili anlayıp ve günlük hayatlarına aktarmaları bir gerekliliktir. Çünkü akademik anlamda başarılı olabilmenin ön koşulu akademik metinleri anlamak ve yorumlamaktır. Bu kapsamda yabancı dil öğretimi sürecinde akademik dil öğretimindeki mevcut durum bilimsel olarak ele alınması gereken konulardan biridir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, akademik Türkçe öğretimiyle ilgili hazırlanmış makaleleri ve lisansüstü çalışmaları incelemek ve betimsel içerik analizini yapmaktır. Çünkü betimsel içerik analizi yöntemi, ilgili alanda yapılan araştırma ve çalışmaların içerik olarak incelenmesini sağlayan bir yöntemdir. Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmalar değerlendirilerek elde edilen veriler bağlamında genel durumun ortaya konması ve sonuçların yorumlanması amaçlanmıştır. 2015-2022 yılları arasında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik Türkçeyi ele alan lisansüstü çalışmalar ve 2013-2023 yılları arasındaki makaleler; türüne, yıllara, yapıldığı üniversitelere, araştırma yaklaşımlarına, araştırma desenlerine göre sınıflandırılarak değerlendirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesi yönteminden faydalanılmıştır. Araştırma kapsamında “DergiPark, Google Akademik, Academia, Web Of Science, TRDizin veri tabanları ayrıca Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ)” taranmıştır. Araştırma süresince lisansüstü çalışmalar “akademik Türkçe” “akademik okuryazarlık” ve “akademik yazma” üzerinde yoğunlaştırılmıştır. Yapılan tarama sonucunda 16 lisansüstü tez ve 21 makaleye ulaşılmıştır. Verilerin analizi ise betimsel içerik analizi yöntemiyle yapılmıştır. Analiz sonucunda; en fazla yüksek lisans türünde çalışma yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaların 2015-2022 yıllarında yoğunlaştığı görülmüş-

¹ Öğr. Gör. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Türkçe ve Yabancı Diller Uygulama ve Araştırma Merkezi, İstanbul, kukaya@gelisim.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2523-069X

Kaynak gösterme: Kaya Ülker, K. (2024). Türkçenin Yabancı dil olarak öğretiminde akademik Türkçe öğretimi: betimsel bir içerik analizi. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 9(2), 219-245.

Geliş tarihi: 19.03.2024 – Kabul tarihi: 31.08.2024 DOI: 10.17932/IAU.TOMER.2016.019/tomer_v09i2003

tür. Çalışmalarda en fazla nitel yaklaşımın ve deneysel olmayan desenlerin tercih edildiği tespit edilmiştir. Akademik Türkçe alanında yapılan çalışmalarda özellikle uygulama etkinlikleri, program, materyal tasarımı gibi eksikliklerin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, akademik Türkçe, akademik okuma.*

Academic Turkish Teaching in Teaching Turkish as a Foreign Language: A Descriptive Content Analysis

Abstract

It is a necessity for students learning Turkish as a foreign language to understand and use the academic language in order to be academically successful at university. Because the prerequisite for academic success is understanding and interpreting academic texts. In this context, the current situation in academic language teaching in the foreign language teaching process is one of the issues that needs to be addressed scientifically. In this context, the aim of the study is to examine postgraduate studies on academic Turkish teaching and to conduct descriptive content analysis. Because descriptive content analysis is a method that enables the content of research and studies conducted in the relevant field to be examined. Postgraduate studies and articles on academic Turkish in teaching Turkish as a foreign language between 2015 and 2022; They were evaluated by classifying them according to their type, years, universities where they were conducted, research approaches, and research designs. In the research, document analysis method, one of the qualitative research approaches, was used. “DergiPark, Google Scholar, Academia, Web Of Science, TRDizin databases and the Higher Education Institution National Thesis Center (YÖKTEZ)” were scanned in the source scanning and data collection for the research. During the research, thesis scans were focused on “academic Turkish”, “academic literacy” and “academic writing”. As a result of the screening, 16 postgraduate theses and 21 articles were found. Descriptive content analysis method was used to analyze the data. As a result of the research; It was concluded that most research was done in

the postgraduate type. It has been observed that the research intensified between 2015-2022. It was determined that qualitative approaches and non-experimental designs were mostly preferred in the studies. It has been determined that there are deficiencies in studies conducted in the field of Academic Turkish, especially in application activities, program and material design.

Key Words: *Teaching Turkish as a foreign language, academic Turkish, academic reading.*

Giriş

Dil, insanların ifade etmek istedikleri duygu, düşünce ve bilgileri birbirlerine aktarmalarını sağlar. Bu aktarımın gerçekleşmesi dil sayesinde gerçekleşir. Bu bağlamda Aksan'a (1995) göre dil, insanların yaşadıkları ortamda ifade etmek istedikleri duygu, düşünce ve istekleri ses ve anlam çerçevesinde birbirlerine çok yönlü olarak aktarmasıdır. Bu aktarımın niteliğinin ana dili ve yabancı dil öğretiminde amaçlanan duruma göre akademik olması gerekmektedir. Bu yönüyle akademik dilin kullanılması, ana dili ve yabancı dil öğretiminde Türkçenin dört temel beceri bağlamında etkin ve doğru bir şekilde kullanılabilmesi gibi genel bir yeterlikten daha ötesidir. Bu bağlamda akademik söylem günlük konuşma dilinden farklıdır. Çünkü akademik dilin bilgi aktarımı gibi bir işlevi vardır. Bu sebeple hem güncel sözcükler hem de resmî ifadeler kullanılır (Heller ve Morek, 2015). Günlük konuşma dilinin oluştuğu toplumun zaman içerisindeki gelişim ve değişimi eğitim süreçlerinde ve araştırma alanlarındaki akademik dilin gelişimini etkiler (Tüfekçioğlu, 2023). Akademik söylemin bulunduğu ortamlar, akademik söz varlığının değişiklik göstermesinde etkilidir. Bu bağlamda akademik ifadelerin en fazla kullanıldığı yerler akademik metinlerdir (Hyland ve Tse, 2007, Akt. Tüfekçioğlu ve Albayrak, 2022: 1778). Dil öğretiminde öğrencilerin üniversitede akademik olarak başarılabilmeleri için akademik Türkçe yeterliliklerine sahip olmaları, okuduğu akademik metinleri anlamaları bir gerekliliktir. Jordan (1997), dil becerilerinin iletişimsel ifadeleri gerçekleştirirken alımlama becerileri ve üretimsel becerilerin birlikte kullanıldığını ifade eder. Bu bütünlük bir süreçtir (Jordan, 1997, Akt. Kocaman Gürata, 2022: 195). Bu gerekliliğin en fazla ihtiyaç olduğu alan ise hedef dilin eğitsel amaçlı öğretildiği lisans

ve lisansüstü eğitim düzeyleridir. Uluslararası öğrencilerin lisansüstü hayatlarında not alırken dinleme becerisini ve yazma becerisini bütünleşik bir şekilde kullanması gerekir. Bu bağlamda bu düzeylerde hedef kitleden beklenen dört beceride akademik yetkinliktir. İlgili yetkinlikler AOBM ile kazandırılmaya çalışılsa da YADOT'ta mevcut durumun beklentileri karşılamadığı açıkça ifade edilebilir (Karagöl ve Korkmaz, 2021: 210). Çünkü Türkçe dersleri, genel Türkçedir ve öğrencilerin günlük ihtiyaçlarını karşılama amaçlıdır. Bu bağlamda Türkçe eğitiminin ve akademik dilin sorulanması kaçınılmazdır. Alan yazında akademik dilin birçok farklı tanımı mevcuttur. Akademik dil Zwiers'a (2014) göre dile ait terimleri de içinde bulunduran kapsamlı bir olgudur (Akt. Göçen 2021: 46). Schleppegrell (2004) ise akademik dili, "okul dili" olarak tanımlamıştır (Akt. Morali 2019: 60). Akademik dil, ilgili alanda yapılan akademik araştırmalarda ve akademik ortamlarda kullanılır. Akademik dilde kurgusalılık yoktur (Seyedi, 2019: 10).

Tüfekçioğlu'na (2018: 2-12) göre akademik Türkçe öğretimi, öğrencilerin eğitim hayatlarında karşılaşacakları Türkçenin öğretimidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin akademik dilin özelliklerine sahip olabilmeleri için bu öğrencilere anlama ve anlatma becerilerini kazandıracak akademik nitelikte içerikler sunmak gerekir. Akademik dilin öğreniminde sadece sözcük bilgisi yeterli olmaz. Öğrenciler sözcük bilgisinin yanı sıra dil becerilerini akademik olarak kullanma yeterliliğine de sahip olmalıdır. Ana dili öğretiminde Türkçenin bu dört temel becerisi bağlamında etkin ve doğru bir şekilde kullanılabilmesi her bireyden beklenen bir doğal yeterlidir. Bu bağlamda 21. yüzyılda bireylerden ana diline ek olarak bir yabancı dili daha aktif hâlde kullanabilme yeterliği beklenmektedir. Bu yeterlilik AOBM doğrultusunda dil seviyeleri bazında okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerisinde sahip olmaları gereken yeterlikler kazandırılmaya çalışılır. AOBM'de özellikle B1 seviyesinden sonra akademik bir yeterlik beklendiği görülmektedir (D-AOBM, 2020). Akademik eğitim süreçleri en fazla okuma etkinlikleri ile gerçekleşir. Öğrencilerin bilgiye ulaşmalarındaki en önemli araçlardan biri okuma metinleridir. Akademik süreçlerde öğrencilerin başarılı olabilmemesinin ön şartlarından biri akademik metinleri anlamaktır. Bu durumu Çelik (2020) akademik okuma kaynakları ve bilgileri okuyup, okudukları metinler hakkında sorular sormaya ve yeni öğrendiği bilgilerle önceki bilgileri arasında bağlantı kurmak ola-

rak ele alır. Ülper'e (2010) göre akademik okuma, öğrencilerin akademik yeterliliğini artırmak amacıyla yapılan; makaleleri, araştırma raporlarını, tezleri, kaynak olarak alan ve bu metinler üzerinden gerçekleştirilen okuma türüdür.

Akademik becerilerin gelişimiyle birlikte öğrencilerin akademik materyalleri okuması da kolaylaşacaktır. Bu durum akademik okuma ihtiyacının en temel göstergesidir. Bundan dolayı akademik okuma becerisinin geliştirilmesinde diğer becerilerden daha fazla zaman gerekmektedir. Öğrencilere analiz ve sentez yapma becerisini kazandırıp metinleri farklı bakış açılarıyla yorumlatarak akademik metinleri okumaları ve anlamlandırmaları beklenmektedir. Akademik metinlerin farklı metin türlerinden ayrılan özellikleri içerik, yapı, dilin kullanımı ve kelime seçimidir. Bu metinler mantıklı ve bilimsel dayanaklara sahiptir. Bu sebeple standart dil kullanılmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi günümüzde önem kazanan bir konu olması sebebiyle inceleme ve araştırma çalışmaları da artmıştır. Bu artış sebebiyle öğrenme talebini karşılamak üzere Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilere, üniversitelerin Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezleri (TÖMER)'nde öğretim verilmektedir. TÖMER'ler öğrenme taleplerini karşılamak üzere ev sahipliği yapmaktadır. TÖMER'lerde öğrencilerin, Türkçe öğrenme amaçları farklılık göstermektedir. Bununla birlikte öğrencilerin büyük çoğunluğu Türkiye'de lisans ve lisansüstü eğitim süreçleri adına akademik amaçlar ile Türkçe öğrenmektedir. Ancak üniversitelerde ya da Türkçe öğretim merkezlerinde verilen Türkçe dersleri, ağırlıklı olarak öğrencilerin günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Bu bağlamda Türkçe eğitiminin akademik anlamda yeterliliğinin sorgulandığı alanyazında da çeşitli araştırmalara konu olmuştur (Demir ve Genç, 2018; Ekmekçi, 2017; Tok, 2013; Cevher ve Güngör, 2015). Tüm bu bilgi ve açıklamalar bağlamında akademik ihtiyaçlar çerçevesinde nitelikli bir akademik yeterliliklerin edinim sürecine geçilebilmesini hızlandırmak ve mevcut durumu ortaya koymak adına bu araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Çalışmaların Genel Özellikleri

a) Çalışmaların yayınlandığı dergiler ve dizini, lisansüstü tezlerin türü

(yüksek lisans/doktora), çalışmaların yayınlanma yılı nedir?

b) Çalışmaların hazırlandığı üniversite ve enstitülere göre dağılımları nasıldır?

c) Çalışmaların araştırma yöntemi ve araştırma desenine göre dağılımları nasıldır?

2. Çalışmaların İçerik Özellikleri

a) Gerekçeleri bakımından

b) Amaçları bakımından

c) Konuları bakımından

d) Sonuçları ve önerileri bakımından nasıl bir görünüm sunmaktadır?

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesiyle yürütülmüştür. Araştırmada betimsel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İlk olarak akademik Türkçe ile ilgili yazılan yüksek lisans, doktora tezleri ve ilgili makaleler taranmıştır. Çünkü betimsel içerik analizi yöntemi bir alandaki çalışmaların içeriğinin incelenmesine imkân tanıyan yöntemdir (Çalık ve Sözbilir, 2014). İnceleme sonucunda akademik Türkçe ile ilgili genel bir değerlendirme ve inceleme yapılmış, sonuçlar yorumlanmıştır. Bu bağlamda araştırmada ele alınan çalışmalar farklı temalar çerçevesinde sınıflandırılmış olup alan araştırmacılarına ilgili bilgileri bulabilmeleri ve incelemelerine imkân sağlamaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında “Google Scholar, DergiPark” veri tabanları ayrıca Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) taranmış ilgili konu hakkında 2015-2022 yılları arasında yapılan ve erişime açık 16 teze ve 2013-2023 yılları arasında yapılan 21 makaleye ulaşılmıştır. Araştırmada incelenen lisansüstü tezler akademik Türkçe, akademik yazma, akademik okuryazarlık ve akademik metin anahtar kelimeleri ile taranmıştır. İlgili tarih ve veri tabanlarında gerçekleştirilen aramalarda ilgili alan bağlamında çalışmalara ulaşılarak veriler toplanmıştır.

Veri Analizi

Bu araştırmada ulaşılan bulguların analizinde, betimsel içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalık ve Sözbilir (2014), betimsel analizini herhangi bir

konu hakkında yapılan araştırmaların incelenip sonuçlarının değerlendirilmesiyle yapılan çalışmalar olarak tanımlar. Dinçer (2018) bu yöntemin, meta-analiz ve meta-sentezden farkının nitel ve nicel verileri kullanabilmesi olduğunu ifade etmiştir. Betimsel içerik analizi kullanılan çalışmalar, bir konu doğrultusunda alan araştırmacılarının birbirinden farklı zamanlarda yaptıkları çalışmaların içeriksel nitelikte incelenip sınıflandırılmasıdır. İncelenen konu üzerine yapılan önceki çalışmalar, belirli ölçütlere ve içeriğine göre sınıflandırılıp ilgili konu hakkında çalışmak isteyenler için kaynak niteliği taşımaktadır. Birinci bölümde çalışmaların genel özellikleri ve çalışmaların yapıldığı yıllar bulunmaktadır. İkinici bölümde çalışmaların içerik özellikleri (gerekçe, amaç, konu) ve araştırmanın sonucu ile birlikte bu doğrultuda verilen öneriler bulunmaktadır.

Bulgular

Bu bölümde çalışmalar genel ve içeriğe ilişkin özelliklerine göre incelenmiştir.

Çalışmaların Genel zellikleri Bakımından Elde Edilen Bulgular

Araştırmada öncelikle makale çalışmalarının yayımlandığı dergilere ilişkin incelemeler gerçekleştirilmiştir. Bu incelemeye yönelik bilgiler ve bu bilgilerin frekans ve % olarak sayısallaştırılmış hali Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışmaların yayımlandığı dergiler ve dizini

Dergi İsimleri	f	%
İstanbul Aydın Üniversitesi Aydın TÖMER Dil Dergisi -Diğer	4	19
BAYTEREK Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi-Diğer	1	4,8
Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-TR Dizin	1	4,8
Ana Dili Eğitimi Dergisi-TR Dizin	2	9,5
Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi- TR Dizin	1	4,8
Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi-TR Dizin	3	14,3
Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe ğretimi Dergisi-Diğer	1	4,8
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi-TR Dizin	2	9,5
Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi-TR Dizin	1	4,8
Sakarya University Journal of Education- TR Dizin	1	4,8
ukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi-TR Dizin	1	4,8
OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-TR Dizin	1	4,8
International Journal of Languages’ Education and Teaching-ERIC	1	4,8
Erciyes Eğitim Dergisi-TR Dizin	1	4,8
Toplam	21	100

Çalışmalar incelendiğinde 2013 ile 2023 arasında toplam 21 makalenin yayınlandığı görülmüştür. Bu makalelerin 4 tanesinin Aydın TÖMER Dil Dergisinde, 3 tanesinin Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisinde, 2 makalenin Ana Dili Eğitimi Dergisinde, 2 makalenin Rumeli-DE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisinde ve kalanlarında birer tane olmakla birlikte diğer dergilerde yayınlandığı görülmektedir. Bu makalelerin 1 tanesinin ERIC, 11 makalenin TR Dizin dizinlerinde yer aldığı, 2 makalenin de diğer dizinler tarafından taranan dergilerde yayınlandığı görülmektedir.

İkinci aşamada tez çalışmaları hakkında bilgiler bulunmaktadır. Bilgiler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. *Lisansüstü tezlerin türü*

Üniversite Adı	Tez	f	%
Bahçeşehir Üniversitesi	Yüksek Lisans Tezi	1	6,3
Boğaziçi Üniversitesi	Yüksek Lisans Tezi	1	6,3
Erciyes Üniversitesi	Yüksek Lisans Tezi	1	6,3
Gazi Üniversitesi	Yüksek Lisans Tezi	1	6,3
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Yüksek Lisans Tezi	1	6,3
Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Yüksek Lisans Tezi	1	6,3
Sakarya Üniversitesi	Yüksek Lisans Tezi	1	6,3
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Yüksek Lisans Tezi	1	6,3
Yıldız Teknik Üniversitesi	Yüksek Lisans Tezi	1	6,3
Erciyes Üniversitesi	Doktora Tezi	1	6,3
Gazi Üniversitesi	Doktora Tezi	1	6,3
Hacettepe Üniversitesi	Doktora Tezi	4	25,0
Sakarya Üniversitesi	Doktora Tezi	1	6,3
Toplam		16	100

Tablo 2’de tez çalışmalarının dokuz tanesi yüksek lisans, yedi tanesi de doktora tezidir.

Çalışmaların genel özellikleri bakımından yapılan diğer değişken ise çalışmanın yayınlandığı yıllara göre genel bir dağılımı gösterebilmek amacıyla yapılan incelemelerdir. Bu sayede araştırmaların hangi yıllar arasında daha fazla çalışıldığı ve güncelliğinin ne kadar korunduğu hakkında fikir sahibi olunabilecektir. Bilgiler Tablo 3 ve 4’te sunulmuştur.

Tablo 3. Lisansüstü tezlerin yapıldığı yıllara göre dağılımı

Yıllar	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Toplam	Yüzde
2022	4	2	6	37,5
2021	1	-	1	6,3
2020	1	-	1	6,3
2019	2	1	3	18,8
2018	-	1	1	6,3
2017	1	2	3	18,8
2015	-	1	1	6,3
Toplam	9	7	16	100

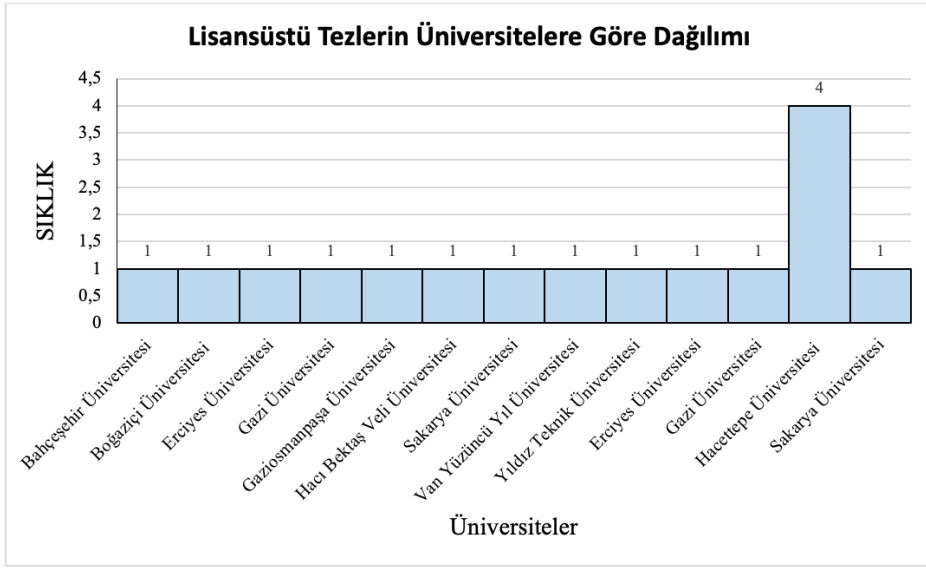
Tablo 3'te belirli konunun kullanıldığı çalışmaların yıllara göre dağılımı bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların %50,1'lik kısmının 2020-2022 yılları arasında, %43,9'lük kısmının 2017-2019 yılları arasında yapıldığı ve %6,3'lük kısmının 2015 yılında yapıldığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre özellikle 2017 yılından sonra belirlenen konuya ilginin arttığı görülmektedir.

Tablo 4. Makalelerin yıllara göre dağılımı

Yıllar	f	%
2023	2	9,5
2022	3	14,3
2021	5	23,8
2020	1	4,8
2019	6	28,6
2018	3	14,3
2013	1	4,8
Toplam	21	100

Tablo 4 incelendiğinde makale çalışmalarının yıllara göre dağılımı bulunmaktadır. Çalışmaların %23,8'lik kısmının 2022-2023 yılları arasında, %28,6'lık kısmının 2020-2021 yılları arasında yapıldığı, %42,9'luk kısmının 2018-2019 yılları arasında yapıldığı ve %4,8'lik kısmının 2013 yılında yapıldığı görülmektedir. Bu verilere göre özellikle 2018 yılından sonra belirlenen konuya ilginin arttığı görülmektedir.

Grafik 1. Lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Tablo 5. Lisansüstü tezlerin hazırlandığı enstitüye ilişkin veriler

Enstitü	f	%
Sosyal Bilimler	7	43,8
Eğitim Bilimleri	5	31,3
Türkiyat Araştırmaları	4	25,0
Toplam	16	100

Grafik 1 ve Tablo 5'te çalışmaların en fazla Hacettepe Üniversitesi olmak üzere; %43,8'inin Sosyal Bilimler Enstitüsünde, %31,3'ünün Eğitim Bilimleri Enstitüsünde, %25,0'inin Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde hazırlandığı görülmektedir. Bu bulgular, çalışmaların daha çok Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlandığını göstermektedir.

Çalışmaların Yöntemi ve Araştırma Deseni Bakımından Elde Edilen Bulgular

İlgili bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 6. Lisansüstü tezlerin yöntemine ilişkin veriler

Araştırma Yöntemi	f	%
Nitel	9	56,3
Nicel	1	6,3
Karma	5	31,3
Belirtilmemiş	1	6,3
Toplam	16	100

Tablo 6’da araştırmaların %56,3’ünün nitel, %6,3’ünün nicel, %31,3’ünün karma ve %6,3’ünün belirtilmemiş araştırma desenleri kullanılarak yürütüldüğü görülmektedir.

Tablo 7. Lisansüstü tezlerin araştırma desenine ilişkin veriler

Araştırma Deseni	f	%
Deneyssel	5	31,3
Deneyssel Olmayan	11	68,8
Toplam	16	100

Tablo 7’de çalışmaların %31,3’ünün deneyssel, %68,8’inin deneyssel olmayan araştırma desenine sahip olduğunu göstermektedir. Bu durum, çalışmalarda daha çok deneyssel olmayan araştırma deseni kullanıldığını göstermektedir.

Tablo 8. Makalelerin yöntemine ilişkin veriler

Yöntem	f	%
Nicel	1	4,8
Nitel	18	85,7
Karma	2	9,5
Toplam	21	100

Tablo 8’de çalışmaların %4,8’inin nicel, %85,7’sinin nitel ve %9,5’inin karma araştırma desenleri kullanılarak hazırlandığını göstermektedir. Bu durum, çalışmalarda daha çok nitel araştırma yöntemlerinin tercih edildiğini göstermektedir.

Çalışmaların İçerik Özellikleri Bakımından Elde Edilen Bulgular **Çalışmaların Gereçekleri Bakımından Elde Edilen Bulgular**

Bu araştırmada belirlenen konu ele alınarak yürütülen çalışmaların gerekçeleri incelenmiştir. Bu sayede çalışmaların hangi nedenlerle hazırlandığına ilişkin fikir sahibi olunabilecektir. Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. *Çalışmaların gerekçeleri bakımından elde edilen bulgular*

Tema	Kod
Akademik Türkçe	Yabancı uyruklu öğrencilerin akademik dil özyeterliklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi
	Alan uzmanlarının uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe öğretimine ilişkin görüşlerinin önemi
	Özel amaçlı dil öğretiminde derlem çalışmaları yapılması
	Özel amaçlı dil öğretiminde iş Türkçesi ihtiyacı
	Akademik sözlük listesi oluşturulması ihtiyacı
	Akademik Türkçe ders kitaplarının derlem tabanlı incelenmesinin gerekliliği
	Akademik Türkçe alanında yazılmış kelimelerin farklı disiplinlere göre sınıflandırılması
	Akademik Türkçe öğreniminde kelime öğretimi ihtiyacı
	Akademik derlem ihtiyacı
	Lisansüstü eğitim süreçlerinde akademik Türkçe ihtiyacı
	İki dilli Türk öğrencilerin akademik ihtiyaçları
	Türkçe akademik okuryazarlık öğrenme alanları ve becerileri oluşturulması
	Akademik Türkçe kitaplarındaki okuma etkinliklerinin farklı açılardan incelenmek istenmesi
Okuma	Okunabilirliğin YADOT’TA kullanılan öğretim materyallerinde uygulanması
	Okuduğunu anlama başarı düzeyinin yetersiz olması
	Akademik metin hazırlama ilkelerine uygunluğun tespiti
Yazma	Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazma becerisinde zorluk yaşamaları
	Akademik yazma ihtiyaçlarının ve yeterliliklerinin belirlenmesi
	Uluslararası öğrencilerin yazma becerisinde zorluk yaşamaları
	Alan uzmanlarının uluslararası öğrencilerin akademik yazma ihtiyaçlarına ilişkin görüşlerinin önemi
	Uluslararası öğrencilerin yazılı anlatımlarında kullandıkları terimlerin belirlenmesi
	Akademik metinlerde üstsöylem belirleyicilerinin yeterli ve etkin bir şekilde kullanılması
	Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı öğelerinin tespit edilmesi
	Yapılan çalışmalarda yazma etkinliklerinin ise yazma yaklaşım ve yöntemlerine göre incelenmemesi
	Akademik yazma becerisi için gerekli olan içerik analizi eksikliği
	Akademik yazma süreçlerinde öğretici ve öğrencilere gerekli olan öğretim malzemeleri ve uygulamaların yeterliliği

Konuşma	Akademik konuşma becerisine yönelik en çok yararlanan öğretim materyalinin ders kitapları olması
Dinleme	Akademik dinleme becerisinin geliştirilmesi Yapılan çalışmalarda dinleme etkinliklerinin dil öğrenme stratejilerine göre incelenmemesi

Çalışmanın Amaçları Bakımından Elde Edilen Bulgular

Bu çalışmada belirlenen konu ele alınarak yürütülmüş çalışmaların amaçları incelenmiştir. İlgili çalışmaların hangi amaçlarla yürütüldüğünün ortaya çıkartılması belirlenen daha fazla hangi amaçlarla çalışıldığını ortaya çıkarması bakımından önemli görülmektedir. Makaleler ile ilgili elde edilen bulgular Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Makalelerin amaçlarına göre çalışmaların dağılımı

AMAÇLAR	BECERİ	f	%
Etki Belirleme	Yazma	1	4,8
	Dinleme	1	4,8
	Belirtilmemiş	3	14,3
Durum Ortaya Koyma	Okuma	2	9,5
	Yazma	6	28,6
	Konuşma	1	4,8
	Belirtilmemiş	7	33,3
Toplam		21	100

Yapılan çalışmaların amaçları incelendiğinde, çalışmaların %23,9’u etki belirleme, %76,2’sinin ise durum ortaya koyma amacıyla yürütüldüğü görülmektedir.

Tablo 11. Tezlerin amaçlarına göre çalışmaların dağılımı

AMAÇLAR	BECERİ	f	%
Etki Belirleme	Okuma	1	6,3
	Belirtilmemiş	2	12,5
Durum Ortaya Koyma	Okuma	1	6,3
	Yazma	5	31,3
	Dinleme-Yazma	1	6,3
	Belirtilmemiş	6	37,5
Toplam		16	100

Yapılan çalışmaların amaçları incelendiğinde, çalışmaların %18,8’i etki belirleme, %81,2’sinin ise durum ortaya koyma amacıyla yürütüldüğü görülmektedir

Tablo 12. *Makalelerin konulara göre dağılımı*

Konular	f	%
Akademik Türkçe	10	47,6
Akademik Yazma	7	33,3
Akademik Metin	2	9,5
Akademik Türkçe Ders Kitapları	2	9,5
Toplam	21	100

Tablo 12’de çalışmaların %47,6’sının akademik Türkçe, %33,3’ünün akademik yazma, %9,5’inin akademik metin ve %9,5’inin akademik Türkçe ders kitapları konuları üzerine yürütüldüğü görülmektedir. Bu bulgular, çalışmalarda daha çok akademik Türkçe konularına yönelim olduğunu göstermektedir.

Tablo 13. *Lisansüstü tezlerin konulara göre dağılımı*

Konular	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Toplam	Yüzde
Akademik Türkçe	5	4	9	56,3
Akademik Yazma	3	2	5	31,3
Akademik Okuryazarlık	-	1	1	6,3
Akademik Metin	1	-	1	6,3
Toplam	9	7	16	100

Tablo 13 incelendiğinde çalışmaların %56,3’ünün akademik Türkçe, %31,3’ünün akademik yazma, %6,3’ünün akademik okuryazarlık ve %6,3’ünün akademik metin konuları üzerine yürütüldüğü görülmektedir. Bu bulgular, çalışmalarda daha çok akademik Türkçe konularına yönelim olduğunu göstermektedir.

Tablo 14. Çalışmaların sonuçlarına göre dağılımı

Tema	Kod
Akademik Türkçe	<p>Yabancı öğrencilerin akademik Türkçe sorunla karşılaşması, akademik özyeterlik algılarını olumsuz etkiler.</p> <p>Akademik Türkçe alanında öğretim programları, ders izlenceleri gibi konularda eksiklikler bulunmaktadır.</p> <p>Akademik Türkçe derslerinin C1 ya da B2 seviyesinden sonra verilmesi gerekmektedir.</p> <p>Özel amaçlı dil öğretiminde derlem çalışmaları akademik Türkçe öğretiminde etkilidir.</p> <p>Özel amaçlı dil öğretiminde iş Türkçesi öğretimi sınıflandırılmıştır.</p> <p>Derlem kaynaklı sözlük listesinin hem öğrencilere hem de öğretmenlere olumlu bir katkısı vardır.</p> <p>Akademik kavram bilgisi dil becerileri üzerinde olumlu etkilidir.</p> <p>Quizlet akademik kelimelerin öğretilmesinde etkilidir.</p> <p>Akademik Türkçe programı öğrencilerin akademik yazma becerilerinin gelişimine katkı sağlamıştır.</p> <p>Akademik Türkçe öğretiminde öğrencilerin öğrenme ve kazanma sırasında zorluk yaşadıkları dil becerileri dinleme, okuma, yazma ve konuşmadır.</p> <p>Öğrencilerin yükseköğrenim süreçlerinde yaşadığı dil problemlerinin motivasyonu düşürmektedir.</p>
Okuma	<p>Akademik Türkçe okuma metinlerinin doğru seçimi akademik becerilerin gelişiminde etkilidir.</p> <p>Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitabının metinlerin okunabilirlik düzeyleri değerlendirilmiştir.</p> <p>Materyallerdeki akademik dil ve alan terminolojisi sebebiyle okuduğu anlama becerisinde olumsuz etki görülmüştür.</p> <p>Öğrenciler akademik okumada metinlerin bölümlerindeki terimleri anlamakta zorlanmaktadır.</p> <p>Akademik metinler hazırlanırken akademik metin hazırlama ilkelerine dikkat edilmesi gerekmektedir.</p>
Yazma	<p>Türkçenin sessel ve yapısal özellikleri doğrultusunda akademik yazma ile ilgili değerlendirme ve sınıflandırma yapılmıştır.</p> <p>Uluslararası öğrencilerin; akademik yazma süreçlerinde öğrencilerden kaynaklanan, ders kitabı ve materyalden kaynaklanan ve ölçme ve değerlendirme sisteminden kaynaklanan sorunlar yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır.</p> <p>Akademik yazma süreçlerini ve öğrenme düzeyi üzerindeki etkisini alan uzmanları etkili bulmuşlardır.</p> <p>Yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinde sosyal bilimleri konu alan metinlerin daha fazla bulunduğu tespit edilmiştir.</p> <p>Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler etkileşimli üstsöylem belirleyicilerini yeterli ve etkin şekilde kullanamamaktadır.</p> <p>Akademik Türkçe Sosyal Bilimler kitapları arasında niceliksel anlamda uyumsuzluk tespit edilmiştir.</p> <p>Uluslararası öğrenciler dört beceri içerisinde en çok yazma becerisinin kullanımında zorlanmaktadır.</p> <p>Uluslararası öğrencilerin dil bilgisi, sözcükler ve terimler konusunda yaşadıkları sorunlar, ana dilden aktarımlar ve yetersiz akademik Türkçe öğretimi sonucunda ortaya çıktığı tespit edilmiştir.</p>

Konuşma	Akademik Türkçe ders kitaplarında konuşma becerisinin geliştirilmesi ile ilgili eksikler mevcuttur. Öğrencilerin derse sözlü katkı sağlama konusunda eksik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akademik konuşmada telaffuz hatası yapmadan konuşabilmekte zorluk yaşadıkları tespit edilmiştir. Konuşma becerisinin kullanımında, Fen Bilimlerinde okuyan uluslararası öğrenciler Sosyal Bilimlerdeki öğrencilere göre daha çok zorlanmaktadır.
Dinleme	Akademik dinleme uygulamaları bu becerinin gelişiminde önemlidir.

Çalışmaların Önerileri Bakımından Elde Edilen Bulgular

Bu çalışmada konunun incelendiği araştırmalarda aktarılan öneriler incelenmiştir. Belirlenmiş konunun kullanıldığı çalışmalarda sunulan öneriler aşağıda gösterilmiştir.

- Akademik Türkçe ders kitaplarındaki konuşma görevleri ve yeterliliklerinin geliştirilmesine yönelik farklı uygulamalar yapılmalıdır.
- Metin dağılımı nicelik bakımından dengeli olmalı ve metin dağılımı birbirine eşit veya benzer olmalıdır. Okuma uygulama ve etkinliklerinin türlere göre dağılımı da farklılaştırılmalıdır.
- Akademik metinlerin kolaydan zora doğru ilerlemesi gerekmektedir.
- Dil becerilerinin akademik alanla bağlantı kurularak incelenmesiyle birlikte uluslararası öğrencilerin üniversite eğitim sürecinden önce akademik Türkçe üzerine hazırlanması gerekir.
- Türkçenin dil bilgisel ve fonetik özellikleri, temel seviyeden başlanarak ders içerisinde anlatılmalı ve hata türlerinin belirlenmesi gerekir.
- Öğrencilere akademik yazma dersleriyle birlikte uygulamalı akademik yazma kitapları hazırlanabilir.
- Yazma becerileri geliştirilirken ve dilbilgisi gelişimi doğrultusunda tüm öğrencilere yönelik programlar ve içerikler oluşturulması gerekmektedir.
- Öğrencilerin Türkçe akademik yazma performansları tek bir sınava tabi tutulmamalıdır.
- Akademik Türkçe için kullanılacak ders kitabı ve materyal kullanımı geliştirilmelidir.
- Ölçme ve değerlendirme sistemi süreç odaklı olmalıdır.
- Tüm akademik dil becerileri geliştirilmeli ve akademik kelime öğretimi asıl amaç olmalıdır.

- Akademik Türkçe derslerinin öğretim elemanları tarafından yürütülmesi gerekmektedir.
- Özel amaçlı dil öğretiminde öğretim süreci hazırlanırken öğrencilerin mesleki konuları dikkate alınmalıdır. Bu alanla ilgili çalışmalar artırılması Türk dilinin meslek dili kapsamında dünya dilleri arasına girmesi bakımından önemlidir.
- Akademik Türkçe eğitiminde ders içinde yapılan uygulamaların da düzenlenmesi gerekmektedir.
- Üstsöylem belirleyicileri akademik Türkçe programlarında bağımsız bir konu olarak öğretilmelidir.
- Bununla birlikte akademik Türkçe başlığı altında oluşturulacak ders kitaplarında, daha önceden hazırlanan kelime listeleri dikkate alınmalıdır.
- Yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde akademik dinleme kapsamında akademik araştırmalara dayanan farklı materyaller, içerikler ve etkinlikler tasarlanmalıdır.
- Akademik okuryazarlık ile ilgili araştırmalar yapılmalıdır.
- Düzenli geri bildirim vermenin Türkçe yazma becerilerinin gelişimine olumlu etkisi vardır.
- Akademik amaçla hazırlanan YADOT kitapları incelenerek karşılaştırma yapılabilir.
- Farklı üniversitelerin hazırlamış olduğu akademik Türkçe kitaplarındaki dinleme uygulamaları dil öğrenme yöntemleri, yazma çalışmaları ise yaklaşım ve yöntemler bağlamında incelenebilir.
- Akademik Türkçe dersinin bir yeterlilik sınavı ile değerlendirilmesi ve üniversitelerin YÖK kararıyla seçmeli olarak verilen bu dersin zorunlu bir ders hâline getirilmesi önerilmektedir.
- Derslerin öğrencilerin öğrenim düzeyine göre ayrılması önerilmektedir. Bununla birlikte akademik Türkçe programlarının farklı kazanımlara yönelik içerik ve uygulamalarla planlanması gerekmektedir.
- Dört temel dil becerisi bağlamında yapılan çalışmaların akademik metin yazım ilkeleri çerçevesinde incelendiği araştırmalar yapılmalıdır.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmaların Genel Özellikleri Bağlamında Ulaşılan Sonuçlar

Bu araştırmada, YADOT'ta akademik Türkçe ile ilgili hazırlanmış lisansüstü tezlerin ve makalelerin betimsel içerik analizini yapmak ve yapılan çalışmaların özelliklerinin dağılımını incelemek amaçlanmıştır. Yazılan makaleler incelendiğinde akademik Türkçe ile ilgili 2013 ile 2023 yılları arasında toplam 21 makalenin yayımlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Akademik Türkçe ile ilgili yazılan makalelerin dizinleri incelendiğinde mevcut araştırmaların en fazla TR Dizin dergilerde yayımlandığı sonucuna ulaşılmıştır (Demiriz ve Okur, 2019; Demir ve Genç, 2018; Eroğlu ve Okur, 2022; Halitoğlu, 2018; Hasırcı 2021; Karagöl ve Korkmaz,2021; Kocaman Gürata 2022; Kurt, 2021; Kurudayıoğlu ve Çimen, 2020; Sayar ve Genç, 2023; Şimşek, 2021; Tok, 2013; Ulutaş ve Kara, 2019). Bu makalelerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde özellikle 2018 yılından itibaren akademik Türkçe bağlamında yapılan çalışmaların arttığı görülmektedir. Makalelerin araştırma yaklaşımlarına göre dağılımında da daha çok nitel araştırma yöntemleri tercih edilmiştir. Hazırlanan tez çalışmaları incelendiğinde ilgili konu hakkında en fazla yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Akademik Türkçe üzerine yapılan ilk lisansüstü çalışma Dolmacı'nın (2015) doktora tezidir. Akademik Türkçe alanında yapılan ilk yüksek lisans tezi ise Küçük'e (2017) aittir. Akademik Türkçe ile ilgili yapılan araştırmaların çoğu deneysel olmayan çalışmalardır. Bu sebeple akademik Türkçe ile ilgili yapılan araştırmaların farklı açılardan incelenerek karşılaştırıldığı, ilgili konu hakkında farklı yöntem ve teknikler kullanılarak etkinliklerin tasarlandığı geniş kapsamda hazırlanacak deneysel çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Tez çalışmalarının yıllara göre dağılımı incelendiğinde çalışmaların 2018 ile 2022 yılları arasında artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Tüfekçioğlu, 2018; Konyar, 2019; Kardoğan, 2020; Bakırdöğen, 2022; Eroğlu, 2022). Son yıllarda akademik Türkçe alanına yönelik olarak yapılan araştırmalar artmaktadır. Bu alanda yapılan araştırmaların sonuçları ve alanyazın incelendiğinde akademik okuma, yazma, dinleme ve konuşma ile ilgili yapılan çalışmaların yetersiz olduğundan bahsedilmiştir (Demir, 2017; Konyar, 2019; Yılmaz, 2022; Eroğlu, 2022; Halitoğlu, 2018). Akademik Türkçe alanında yapılan çalışmaların büyük çoğunluğu nitel araştırma yöntemiyle

yapılmıştır. İlgili konu hakkında yapılan araştırmaların sınırlı sayıda olması konu üzerinde durulması gerektiğinin bir göstergesi kabul edilebilir.

Çalışmaların Gerekçeleri Bağlamında Ulaşılan Sonuçlar

Akademik Türkçe ile ilgili çalışmalar gerekçeleri bağlamında incelendiğinde daha çok akademik yazma becerisine ait gerekçeler bulunmaktadır. Buna bağlı olarak diğer becerilere kıyasla akademik yazma konusunda yapılan çalışmaların sayısı daha fazladır (Kardoğan, 2020; Kocaman Gürata, 2022; Samım, 2022; Seyedi, 2019; Yurdakul Güde, 2019). Bu bağlamda YADOT'ta uluslararası öğrencilerin yazma becerisinde sorunlar yaşamaları, akademik yazma becerisi için gerekli olan içerik analizi eksikliği ve akademik yazma süreçlerinde kullanılan yöntem ve tekniklerin yeterliliği araştırmaların gerekçelerinden bazılarıdır.

Akademik Türkçe bağlamında yapılan araştırmaların gerekçeleri incelendiğinde özellikle öğrencilerin lisansüstü süreçlerindeki akademik Türkçe ve akademik kelime bilgisi ihtiyacı ön plana çıkmaktadır. Özellikle uluslararası öğrencilerin lisans ve lisansüstü eğitim süreçlerinde başarılı olabilmeleri için akademik Türkçe anlamında gelişmiş olmaları bir gerekliliktir. Bu anlamda tüm akademik dil becerileri geliştirilmeli ve akademik söz varlığı öğretimi yapılması temel hedef olmalıdır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil öğrenme sürecini tamamladıktan sonra bölüm derslerini anlamakta zorluk yaşadıkları ortak görüş olarak tespit edilmiştir. Bu bağlamda akademik Türkçe alanında yapılan makale ve tezlerin sonuçlarıyla yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin program çerçevesinde doğru ve yeterli yöntemler kullanılarak gerçekleştirilecek akademik Türkçe öğretimine ihtiyaçları olduğu görülmüştür. Bu anlamda akademik Türkçe derslerinde kullanılan yöntem ve tekniklerin özgün ve öğrenci ihtiyaçlarını karşılar nitelikte olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak literatür incelendiğinde akademik Türkçe öğretiminde kullanılan uygulama, yöntem ve tekniklerin etkisini inceleyen deneysel çalışma sayısının yetersiz olduğu görülmüştür.

Çalışmanın Amaçları Bağlamında Elde Edilen Bulgular

İlgili araştırmada belirlenen akademik Türkçe konusu ele alınarak hazırlanan çalışmaların amaçları incelendiğinde daha çok bir durumu ortaya koyma amacıyla yürütüldüğü sonucuna ulaşılmıştır (Dolmacı, 2015; Çiftler,

2022; Bakırdöğen, 2022). Yapılan araştırmaların amaçları bu çalışmaların gerekçeleri ile doğru orantılıdır. Bir durumu ortaya koyma amacıyla hazırlanan çalışmaların çoğu yazma becerisi üzerine hazırlanmıştır (Yurdakul Güde, 2019; Özdemir, 2021). Akademik Türkçe ile ilgili etki belirlemeyi amaçlayan çalışmalar da yapılmıştır. Ancak bu çalışmaların sayısı daha az olup araştırmacılar tarafından çalışılması gerekmektedir.

Çalışmanın Sonuçları Bağlamında Elde Edilen Bulgular

Bu araştırmada akademik Türkçe üzerine hazırlanan çalışmaların sonuçları da değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre akademik Türkçe eğitiminde ders içi etkinlik içeriklerinin yapılandırılması gerekmektedir. Buna yönelik olarak lisans ve lisansüstü öğrencilerin ihtiyaçları farklı olduğu için yapılacak uygulamaların öğrencilerin öğrenim düzeyine göre ayrılması önerilmektedir.

Akademik amaçla hazırlanan kitaplar incelenerek karşılaştırma yapılabilir. Bununla birlikte akademik Türkçe başlığı altında oluşturulacak ders kitaplarında, daha önceden hazırlanan kelime listeleri dikkate alınmalıdır.

Yapılan çalışmalarda uluslararası öğrencilerin akademik yazma süreçlerinde öğrencilerden, ders kitabı ve materyallerden dolayı sorunlar yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. Konuşma ve dinleme becerileri için ulaşılan ortak sonuçlardan biri ise becerinin ediniminde kullanılan yöntem ve tekniğin doğru seçilmesi gerektiğidir (Dolmacı, 2015; Ekmekçi, 2017; Demir, 2017; Küçük, 2017; Morali, 2019).

Çalışmanın Önerileri Bağlamında Elde Edilen Bulgular

Mevcut araştırmada belirlenmiş konunun ele alındığı çalışmalarda ifade edilen öneriler incelenmiştir. Bu bağlamda yapılan bu çalışmanın daha sonraki araştırmalar için faydalı olacağı düşünülmektedir. Öğreticilere yapılan önerilerde akademik Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerle birlikte farklı uygulamaların da yapılabileceği ve uygulama sırasında öğrencilere anında dönüt verilmesi gerektiği önerilmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin akademik yazma performansları tek bir sınava tabii tutulmamalı ve süreç temelli bir yaklaşım izlenmesi gerekmektedir.

Araştırmacılara yönelik öneriler incelendiğinde ise akademik Türkçe için kullanılacak ders kitabı ve materyal kullanımının geliştirilmesi gerektiği önerilmiştir. Bununla birlikte bu alanda hazırlanan akademik amaçla

hazırlanan Türkçe kitapları farklı açılardan incelenerek karşılaştırılabilir (Tok, 2013; Hasırcı, 2021; Şimşek, 2021; Sayar ve Genç, 2023).

Etik Kurul İzni

Araştırma, etik kurul onayı gerektirmemektedir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Çıkar Çatışması

Araştırmada, çıkar çatışmasına yol açacak herhangi bir husus bulunmamaktadır.

Kaynakça

Analiz kapsamında incelenen çalışmalar yıldız (*) ile gösterilmiştir.

[1] Aksan, D. (1995). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim I*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

[2] *Aytan, T. ve Çiftler, T. (2019). Yabancılar için akademik Türkçe kitapları üzerine bir inceleme. *International Journal of Languages Education and Teaching*, 7(4).

[3] *Azizoğlu, N. İ., Demirtaş Tolaman, T., İdi Tulumcu, F. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik yazma becerisi: Karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2(1).

[4] *Bakırdöğen, M. (2022). *Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe Kitap Setlerinin Okuma Metinleri ve Etkinliklerinin İncelenmesi* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

[5] *Yahşi Cevher, Ö.ve Güngör, C. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik Türkçenin önemine ilişkin uygulamalı bir araştırma: Türk dili öğretimi uygulama ve araştırma merkezi örneği. *International Journal of Languages Education and Teaching*, UDES 2015 Özel Sayısı, 2267-2274.

- [6] Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174).
- [7] Çelik, M. E. (2020). *Akademik Türkçe öğretiminde okuma eğitimi*. B. Tüfekçioğlu (Ed.), *Akademik amaçlar için Türkçe öğretimi -kuram ve uygulama*. Pegem Akademi Yayınları.
- [8] *Çiftler, F. (2022). *Akademik Türkçe İçin Alanlara Özgü Oluşturulan Kelime Listelerinin İnternet Tabanlı Kullanımı Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi.
- [9] *Demiriz, H. N. ve Okur, A. (2019). Türkçe öğretiminde yazma öğretimine akademik Türkçe aşamasında yabancı öğrenciler üzerinden bir bakış. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2).
- [10] *Demir, D. ve Genç, A. (2018). Akademik Türkçe etkinliklerine yönelik öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (28), 91-104.
- [11] *Demir, D. (2017). *Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe İhtiyaçları* (Yayımlanmış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- [12] Dinçer, S. (2018). Eğitim bilimleri araştırmalarında içerik analizi: Meta-analiz, meta-sentez, betimsel içerik analizi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1).
- [13] *Dolmacı, M. (2015). *Akademik Türkçe Kelime Bilgisi Üzerine Bir Derlem Çalışması: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Dair Çıkarımlar* (Yayımlanmış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- [14] *Ekmekçi, V. (2017). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Öğretimine Yönelik Bir Eylem Araştırması* (Yayımlanmış doktora lisans tezi). Erciyes Üniversitesi.
- [15] *Ekmekçi, V. (2018). Akademik Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi süreci içerisinde dinleme öğrenme alanına yönelik bir eylem araştırması. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 3(1).
- [16] *Eroğlu, S. ve Okur, A. (2022). Akademik Türkçe eğitimi alan uluslararası öğrencilerin yazılı anlatımlarında kullandıkları terimler üzerine bir inceleme. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(4).
- [17] *Eroğlu, S. (2022). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerdeki Akademik Türkçe Söz Varlığı ile Akademik Türkçe Ders Kitaplarının*

daki Söz Varlığı (Yayımlanmış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi.

[18] *Göçen, G. (2021). Uluslararası öğrenciler için hazırlanan akademik Türkçe ders kitaplarındaki konuşma görevleri ve yeterlilikleri. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 6(1), 46.

[19] *Halitoğlu, V. (2018). Akademik Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde kelime öğrenimi ve buna yönelik bir eylem araştırması. *Erciyes Eğitim Dergisi*, 2(1).

[20] *Harmankaya, M. Ö. (2022). Uluslararası öğrenciler için akademik Türkçe sosyal bilimler kitabının okunabilirliği. *BAYTEREK | Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 5(2).

[21] *Hasırcı, S. (2021). Lisansüstü öğrenim gören yabancı öğrencilerin akademik Türkçe özyeterliliklerine ilişkin görüşleri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(35).

[22] Heller, V. ve Morek, M. (2015). Academic discourse as situated practice: An introduction”, *linguistic and education*, (31), 174-186.

[23] *Karagöl, E. ve Korkmaz, C. B. (2021). Ders kitabı ve bilimsel metin yazarlarının görüşlerine göre uluslararası öğrencilere akademik Türkçe öğretimi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 210.

[24] *Kardoğan, M. (2020). *Yabancılar Türkçe Öğretimi Alanında Yayımlanan Makalelerin Eğilimleri ve Akademik Metin Hazırlama İlkelerine Uygunluğu Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi.

[25] *Kocaman Gürata, E. (2022). Uluslararası öğrencilerin Türkçe akademik yazma ihtiyaçlarına ilişkin uzman görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 195.

[26] *Kocaman Gürata, E. (2022). *Uluslararası Öğrencilere Türkçe Akademik Yazma Öğretiminde Kullanılan Ders Materyallerinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmış doktora tezi). Türkiyat Araştırmaları Ana Bilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi.

[27] *Konyar, M. (2019). *Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe İhtiyaç Analizi ve Örnek Ders İçeriği* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

[28] *Kurt, V. (2021). Yabancılara özel amaçlı Türkçe öğretimi bağlamında iş Türkçesi: Tanımlar ve sınırlıklar. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24).

[29] *Kurudayıoğlu, M. ve Çimen, L. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin akademik yazılarında etkileşimli üstsöylem belirleyicilerinin kullanımı. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, (16)31.

[30] *Küçük, F. (2017). *Yabancı Dil Olarak Türkçede Akademik Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Boğaziçi Üniversitesi.

[31] *Moralı, G. (2019). Uluslararası öğrencilere yönelik akademik Türkçe okuma metinlerinin ve etkinliklerinin değerlendirilmesi: Bir doküman incelemesi. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 4(2), 60.

[32] *Omar Samım, M. (2022). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Yazma Becerisinde Karşılaştıkları Sorunlar (Afganistan Örneği)* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi.

[33] *Özdemir, E. (2021). *Erciyes Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe Kitap Setlerinin Dinleme ve Yazma Etkinlikleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

[34] *Sayar, E. ve Genç, A. (2023). Akademik Türkçe sözcük listesi oluşturma üzerine derlemden öğretime kuramsal tartışmalar. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, (38).

[35] *Seyedi, G. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Yazma Öğretimi* (Yayımlanmış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi.

[36] *Şimşek, R. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe eğitiminde kullanılan materyallerin akademik söz varlığı bakımından derlem tabanlı incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Türkojoloji Araştırmaları Dergisi*, 6(1)

[37] *Tok, M. (2013). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde akademik yazma ihtiyacı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(23).

[38] *Tüfekçioğlu, B. (2018). *Yabancı Dil Olarak Akademik Türkçe: Sosyal Bilimlerde Akademik ve Teknik Söz Varlığı* (Yayımlanmış doktora tezi).

Hacettepe Üniversitesi.

[39] Tüfekçioğlu, B. ve Albayrak, F. (2022). Statistical analysis from a pedagogical perspective of high frequency words in Turkish academic vocabulary. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 7(18)

[40] Tüfekçioğlu, B. (2023). Türkçe akademik sözcüklerin eşdizimsel sıklıklarının karşılaştırılması. *Türkçe Uygulamalı Dilbilim Dergisi*, 1(11).

[41] *Ulutaş, M. ve Kara, M. (2019). Yabancılara özel amaçlı Türkçe öğretimi: İktisadi ve idari bilimler fakültesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler için ilk 1000 sözcük listesi önerisi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(28).

[42] Ülper, H. (2010). *Okuma ve anlamlandırma becerilerinin kazandırılması*. Nobel Yayınları.

[43] *Vergili, Y.E. ve Haykır, T. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde akademik Türkçe-iş Türkçesi bibliyografyası ve üzerine bir inceleme. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 8(2).

[44] *Yurdakul Güde, C. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Akademik Yazmaya Yönelik Bir İçerik Önerisi* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.

[45] *Yılmaz, K. (2022). *İki Dilli Türk Öğrenciler İçin Akademik Türkçe Dersinin Geliştirme ve Değerlendirme Çalışması* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi.

[46] Zwiers, J. (2014). *Building Academic Language: Meeting Common Core Standards Across Disciplines, Grades 5-12*. San Francisco: Jossey-Bass.

Extended Abstract

Academic language use is more than a natural competence, such as being able to use the language effectively and correctly in the context of four basic skills in teaching mother tongue and foreign languages. Because in language teaching, it is a necessity for students to have academic reading skills and understand the academic texts they read in order to be academically successful at university. The area where this requirement is most needed is the undergraduate and graduate education level where the target language is taught for educational purposes. Because at these levels,

what is expected from the target audience is academic competence in all four skills. Although efforts are made to acquire relevant competencies by taking into account the Common European Framework of Reference for Languages, it can be clearly stated that the current situation in teaching Turkish as a foreign language does not meet the expectations.

Teaching Turkish as a foreign language has gained momentum in recent years, and therefore research and development studies on this subject have also increased. In Turkey, foreign students are taught Turkish by the Turkish Teaching Application and Research Centers (TÖMER) of universities. Although the reasons for students learning Turkish vary, the majority of them learn Turkish for academic education in Turkey. The Turkish lessons given are mainly in general Turkish and are aimed at meeting the daily needs of the students. This has therefore made it inevitable to question the academic adequacy of the Turkish education provided. In the context of all this information and explanations, answers to the following questions were sought in this study in order to accelerate the transition to a qualified academic reading skill acquisition process within the framework of academic needs and to reveal the current situation.

The research was conducted using the document analysis method, which is one of the qualitative research methods. Descriptive content analysis method was preferred in the research. In this regard, firstly, master's and doctoral theses and related articles written about academic Turkish were scanned.

In this research, it was aimed to conduct a descriptive content analysis of postgraduate theses and articles about academic Turkish in teaching Turkish as a foreign language and to examine the distribution of the characteristics of the studies. The majority of studies conducted in the field of Academic Turkish have been conducted with qualitative research method. When the distribution of studies by years is examined, the first postgraduate study on academic Turkish is Dolmacı's (2015) doctoral thesis. The first master's thesis in the field of Academic Turkish belongs to Küçük (2017). It has been determined that students learning Turkish as a foreign language have difficulty in understanding department courses after completing the language education process. In this context, in line with the results of the articles and theses in the field of academic Turkish, it has been seen

that students learning Turkish as a foreign language need academic Turkish teaching using correct and sufficient methods within the framework of a program. In this sense, it has been concluded that the methods and techniques used in academic Turkish lessons should be original and meet student needs. However, when the literature was examined, it was seen that the number of experimental studies examining the effects of applications, methods and techniques used in academic Turkish teaching was insufficient.

According to the research results, in-class activity contents need to be structured in academic Turkish education. In this regard, since the needs of undergraduate and graduate students differ, it is recommended that the applications be separated according to the education level of the students. However, it is important to plan academic Turkish programs with content for different achievements.